

Za smírčím křížem u Chacholic

Pěší výlet v sobotu 3. dubna 2010

Nenáročný pěší výlet s dopravou vlakem do údolí Žejbra s pokusem nalézt zdejší smírčí kříž

**Výlet je zařazen do kalendáře akcí 2010 oblasti KČT Pardubický kraj.
Všichni účastníci (i nečlenové) jsou úrazově pojištěni díky příslušnosti TKSP k ČSTV.**

Je dobré mít s sebou mapu KČT č. 47 – Vysokomýtsko a Skutečsko.

**Zájemci se přihlásí do čtvrťka 1. dubna na tel. 776 065 721, e-mail: zprazak@seznam.cz
Při méně než třech zájemcích se výlet nemusí konat!**

Odjezd vlakem: Pardubice 7.43, Vrbatův Kostelec 8.30 - vzdálenost **32 km**, cena **48 Kč / 36 Kč** (zákaznické jízdné).

Z nádraží ve **Vrbatově Kostelci** půjdeme po Naučné stezce Chrastecka do romantického **údolí potoka Žejbro** s jeho skalními útvary a romantickými přejemi. Po 2,6 km dojdeme do poutního místa **Podskala s poutním kostelem sv. Jana Křtitele**. Dále budeme pokračovat cca 1,5 km po naučné stezce na **Mikanovu louku** a lesní cestou dorazíme k hluboké tůni pomístně nazývané **Vana**. Nad tůní je na kameni vytesán nápis připomínající místo romantické schůzky královéhradeckého biskupa Jana Leopolda z Haje s kněžnou Poniatowskou.

Po naučné stezce dojdeme okolo Chacholického rybníka a mlýna do vesnice a po přejití mostku přes Žejbro na chvíli opustíme naučnou stezku a po lesních cestičkách se po cca 1,5 km pokusíme nalézt zdejší **smírčí kříž**. Dále pokračujeme po kraji lesa a polní cestou k Horeckému rybníku a po 2 km dojdeme ke **kostelu svaté Markéty**, postavenému na místě kláštera zničeného za husitských válek.

Přes bývalé přírodní divadlo dojdeme okolo **kapličky sv. Jana Nepomuckého** do lipové aleje vedoucí k **zámku ve Chrasti**. Zde si prohlédneme zdejší zámeckou zahradu a park a po prohlídce **Chrasti** dojdeme na zastávku Chrast u Chrudimi.

Odjezdy vlaků: 13.49, 14.51, 16.08, 16.58 - vzdálenost **23 km**, cena **37 Kč / 28 Kč** (zákaznické jízdné)

Hezké zážitky přeje

Zdeněk Pražák

Pardubice 11. března 2010

Zajímavosti po cestě

Vrbatův Kostelec – vesnice s cca 250 obyvateli. První zmínka pochází již z roku 1088, kdy obec daroval král Vratislav opatovickému klášteru. První zmínka o kostele sv. Havla pochází z roku 1186, nynější kostel však je původem gotický z poloviny 14. století a posléze renesančně přestavěný. Pozoruhodná je kovová skulptura vytvořená místním kovářem ze železných součástek používaných v zemědělství, umístěná na návsi u kostela.

Údolí Žejbra – romantické skalní údolí se skalními útvary a vodními přejemi.

Poutní kostel sv. Jana Křtitele v Podskale – jednodlní stavba v pseudorománském slohu postavená v roce 1696 královéhradeckým biskupem Františkem z Talmberka na místě původního románského kostelíka založeného Podlažickým klášterem. Nad potokem se nalézají strmé opukové skály.

Mikanova louka – nádherný kout přírody mezi potokem Žejbro a zalesněným svahem nad ním.

U Vany - místo u potoka Žejbro, které místní obyvatelé nazývají „U Vany“. Na břehu je mohutný kámen, na který dal královéhradecký biskup Jan Leopold z Haje vytesat nápis v němčině. Jeho

překlad je: „Zde toto odlehlé místo spanilá kněžna Poniatovská dne 28. srpna 1781 svou přítomností obšťastnila. Kolem byl háj klidný jako její duše, nebe dobrotivé jako její srdce, chrám dobročinnosti. Od tohoto dne budiž zde toto odlehlé místo mne i člověčenstvu stále posvátné. Biskup Jan Leopold z Haye.“ Kněžna Poniatovská, která se za svobodna jmenovala Kinská, se provdala za jednoho z předních polských šlechticů. Po jeho smrti žila u svého bratra na zámku v Chroustovicích a právě zde, v malebné krajině poblíž Chacholic, se scházela se svým přítelem biskupem z Haye, který vlastnil blízké chrastecké panství. Zlé jazyky ovšem tvrdí, že jejich schůzky měly více než přátelský charakter...

Smírčí kříž - se nachází v lese západně od obce Chacholice směrem na Horku. Jeho rozměry jsou 88 x 57 x 25 cm, s dole se rozšiřujícím kmenem a s málo znatelnou rýhou kopírující kmen a hlavu. V patce kříže je pěkně vyvedený pozitivní reliéf umrlčí hlavy a dva lidské hnáty křížem položené. Dle knihy Chrudimsko a Nasavrcko z roku 1912 zde byl prý na počátku 19. století bleskem zabit soused z Horky.

Kostel sv. Markéty v Podlažicích - Na tomto místě před více než 700 léty stával benediktinský podlažický klášter, mezi jehož zdi vznikla obří kniha Codex Gigas. První zmínka o klášteře je z roku 1160. Klášter byl ale velice chudý, proto v roce 1229 z existenčních důvodů zastavil Codex Gigas klášteru v Sedlci. Na klášter však přišla skutečná pohroma v dubnu 1421, kdy byl klášter husitskými vojsky napaden, vyplněn a vypálen. Klášter nebyl nikdy obnoven. Až počátkem 18. století byl na místě kláštera postaven poutní kostel sv. Markéty, který byl v roce 1721 vysvěcen.

Kaple sv. Jana Nepomuckého – nalézá se na konci lipové aleje spojující zámeckou zahradu a park v Chrasti s areálem bývalého přírodního divadla. Kaple byla postavena v roce 1728 a obnovena v roce 1921.

V Lipce - Státem chráněná lipová alej, která dříve byla prodloužením zámecké zahrady, bývalého letního sídla královéhradeckých biskupů. Alej byla v loňském roce zle poškozena vichřicí.

Zámek Chrast - barokní zámek je bývalou biskupskou rezidencí královéhradecké diecéze. V místech dnešního průčelí stávala rychta, kterou dal mezi lety 1579 až 1605 přestavět Albrecht Slavata z Chlumu a Košumberka na „panský dům“, k němuž bylo za Markéty Berkové, rozené Trčkové, r. 1605 přistavěno severní křídlo. Budova je nyní po nákladné rekonstrukci a sídlí v ní Městský úřad a Městské muzeum (zal. již 1893). V zámku se konají příležitostně koncerty, svatební obřady apod. K zámku patří zámecká zahrada z pol. 19. století, upravená v roce 1903 architektem Thomayerem z Prahy jako park se vzácnými dřevinami, na který navazuje lipová alej. Zvláštností zámecké expozice je faksimile kodexu Gigas (řecky „obrovská kniha“), největšího biblického rukopisu na světě. Tato bohatě iluminovaná kniha vznikla na počátku 13. stol. v klášteře v Podlažicích u Chrudimi. Rozměry jejích desek jsou 920 x 505 mm. Od roku 1648 se tento rukopis nachází ve Švédské královské knihovně ve Stockholmu.

Chrast u Chrudimi - první písemná zmínka o Chrasti se datuje k roku 1318. Založení městečka se přičítá podlažickému klášteru. Klášter založený v r. 1159 byl v dubnu 1421 husitskými vojsky zničen. Po jeho zničení přešla Chrast do světské správy. Do roku 1427 bylo opatství i s městečkem svěřeno husitskému hejtmanovi Jakubovi z Kroměšína, po něm Jiřkovi z Březovic a dále bylo panství převedeno na královskou korunu a správcem byl ustanoven Vilém Kostka z Postupic, který je spravoval až do r. 1436. Tohoto roku 26. září zastavil král Zikmund panství Janu Pardusovi z Vratkova. Ten panství postoupil r. 1452 Zdeňkovi Kostkovi a Kostkové ho pak vlastnili až do r. 1539. Od tohoto toku přešlo do majetku Slavatů z Chlumu a Košumberka a v r. 1600 bylo i s městečkem prodáno roku Berků z Dubé a Lípy, dále Švamberkům a Harrachům. R. 1656 koupil panství pražský arcibiskup kardinál Harrach pro nově vzniklé královéhradecké biskupství, které ovládalo Chrast s okolními vesnicemi do revolučního roku 1848. Tehdy získala Chrast samosprávu, v jejímž čele bylo obecní zastupitelstvo se starostou. V roce 1853 byla Chrast povýšena na město, pod jehož správu náleželo ještě devět okolních vesnic.

Děkujeme sponzorům, za jejichž finanční podpory se akce TKSP uskutečňují:					
 VÝCHODOČESKÁ GEODETICKÁ	 portuj námi	 OZP 207 OBOROVÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ZAMĚSTNANČŮ BANK POJIŠŤOVEN A STAVEBNICTVÍ	 Město Pardubice podporuje sport	 Lázně Bohdaneč RETIA	 FARMA SLUNEČNÝ DVŮR